

Justis- og beredskapsdepartementet

lovavdelingen@jd.dep.no.

Deres ref

Vår ref

Dato

2016/2596-ARR

24.05.2016

Høring - Evalueringen av offentleglova

Universitetet i Bergen viser til høringsbrev av 25.2.16 og har innspill til tre bestemmelser i loven; § 26, 4. ledd, § 9 og § 25.

Unntak for opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt - § 26, 4. ledd

Lovens § 26, 4 gir hjemmel for gjøre «unntak fra innsyn for opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt i sak som gjeld økonomisk stønad eller rådgjeving fra det offentlege i samband med forskningsprosjekt».

Denne bestemmelsen er særlig relevant for UiB og brukes til å unnta opplysninger om forskningsideer slik de blant annet er formulert i søknader til eksempelvis Norges forskningsråd (NFR) om finansiering av forskningsprosjekter. På søknadsstadiet i et forskningsprosjekt vil ofte selve forskningsideen være unik og det er viktig for våre forskere å være trygge på de kan jobbe videre med å utvikle prosjektene sine uten at unike faglige problemstillinger blir allment kjent før forskningsprosjektene er gjennomført. Forskningsrådet er et offentlig organ faller derfor inn under ordlyden i bestemmelsen og UIB har anledning til unnta opplysninger etter § 26, 4. ledd.

Universitetet i Bergen har, i likhet med øvrige institusjoner i universitets- og høyskolesektoren, andre finansieringskilder for vår aktivitet enn offentlige virksomheter. Disse finansieringskildene har over tid blitt viktigere og dette er øg villet politikk fra myndighetene. I likhet med søknader om støtte fra offentlige virksomheter, som NFR, vil søknader til rene private rettssubjekter, inneholde unike forskningsideer og prosjektbeskrivelser. Et eksempel på en samarbeidspart for UiB er Bergens forskningsstiftelse (BFS, <http://bfstiftelse.no/>). BFS gir betydelige bidrag til universitetets forskning.

Den mest nærliggende forståelsen av § 26, 4. ledd om unntak fra innsyn i opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt er at dette *enten* gjelder økonomisk støtte eller rådgivning *fra det offentlige*, altså at det gjelder sak om støtte fra det offentlige eller sak om rådgivning fra det offentlige. Gitt denne forståelsen av bestemmelsen er det enten ikke hjemmel for å unnta opplysninger om forskningsideer i sak om økonomisk støtte fra private aktører som BFS, eller hjemmelen er i det minste uklar. Behovet for kunne unnta fra innsyn unike forskningsideer er likevel det samme uavhengig om det er offentlige eller private virksomheter som er finansieringskilde. En mulig tolkning av bestemmelsen er at det er hjemmel for å unnta opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt i sak om *økonomisk støtte generelt*, uavhengig av hvor støtten kommer fra, eller det er hjemmel for å

unnta opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt i sak om *rådgivning fra det offentlige*.

Universitetet i Bergen har lagt til grunn i vår forståelse av bestemmelsen om taushetsplikt for næringsopplysninger i fvl. § 13, 1. ledd nr. 2 at denne ikke kommer til anvendelse for opplysninger om forskningsideer. For det første er bestemmelsen satt til å ivareta den private parts forretningsmessige og økonomiske interesser og for det andre er ordlyden uansett lite dekkende for den aktiviteten som skjer i et forskningsprosjekt. Det er videre vanskelig å sannsynliggjøre et direkte økonomisk tap eller redusert gevinst om en forskningside blir allment kjent i en tidlig fase i prosjektet. I kap. 8.20 i *Rettleiar til offentleglova* går det klart fram at *«unntaksføresegna nettopp [skal] omfatte opplysningar som ikkje er omfatta av reglane om teieplikt etter forvaltningslova § 13 fyrste ledd nr. 2 om næringsopplysningar, der det er krav om at det må vere fare for økonomisk tap om opplysningane blir gitte ut for at dei skal vere omfatta av teieplikt»*

I forskrift til offentleglova § 1, 3. ledd bokstav d, heter det at *«Offentleglova gjeld ikkje for desse dokumenta hos sjølvstendige rettssubjekt: d) dokument knytte til sak om kommersiell utnytting av forskingsresultat og sak om bidrags- eller oppdragsforskning i rettssubjekt innanfor universitets- og høgskulesektoren»*. Denne bestemmelsen gir aksjeselskap som har som formål å drive forskning, som f.eks. Uni Research AS hvor UiB er majoritetsaksjonær, en vidtrekkende hjemmel til ikke å gi innsyn i dokumenter i sak om finansiering av et forskningsprosjekt, herunder selve forskningsideen.

Universitetet i Bergen mener det er ikke er eller i det minste er mangelfullt hjemmelsgrunnlag for å unnta opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt i saker om økonomisk støtte eller rådgivning fra ikke-offentlige virksomheter i forbindelse med et forskningsprosjekt til tross for at de hensyn som ligger til grunn for bestemmelsen i § 26, 4. ledd er det samme uavhengig hvem som bidrar med finansiering eller rådgivning. UiB mener det er hensynet bak bestemmelsen i § 26, 4. ledd som er avgjørende, ikke om hvorvidt virksomheten som gir råd eller gir økonomisk tilskudd er offentlig eller privat.

Innsyn og personvern - § 9

Universitetet i Bergen viser til brev fra Kunnskapsdepartementet til Justis- og politidepartementet datert 17.1.2012 (Deres sak 2012/00543) om *«Innsynsrett i klasselister etter reglene i offentleglova - anmodning om Justis- og politidepartementets vurdering av dagens regelverk»*. Brevet reiser spørsmål om rekkevidden av offl. § 9 om *«Rett til å krevje innsyn i ei samanstilling frå databasar»* satt opp mot personopplysningslovens § 6. *«Forholdet til lovbestemt innsynsrett etter andre lover»*. Den såkalte klasselistesaken viste at adgangen det er etter offl. § 9 til å kunne be om sammenstilling av studentopplysninger oppleves som problematisk i forhold til personvernet, men også for tillitsforholdet det må være mellom våre studenter og universitetet. Studenter oppgir kontaktopplysninger til UiB i den tro at disse kun vil bli brukt til å ivareta utdanningsmessige forhold. UiB er enig i Kunnskapsdepartementets syn om at det bør foretas en vurdering av om forholdet mellom offentleglova og personopplysningsloven er hensiktsmessig for å ivareta både allmennhetens rett til innsyn og den enkeltes krav på personvern.

Offentlige søkerlister § 25

Offentleglova § 25 gir hjemmel for å unnta fra innsyn dokumenter i tilsettingssaker, men dette gjelder ikke søkerlister. Universitetet i Bergen har erfaring med at kravet til sette opp offentlige søkerlister gjør det mer krevende å rekruttere til spesielt administrative topplederstillinger ved universitetet. Universitetet er enig i hensynet bak bestemmelsen om at allmennheten skal ha mulighet til å kontrollere forvaltningen og sikre at det ikke tas

utenforliggende hensyn i tilsettingssaker, samt at dette hensynet veier spesielt tungt ved rekruttering av ledende stillinger i staten. Det er likevel et dilemma i at dette hensynet kan føre til at gode kandidater avstår fra å søke. Departementet bør vurdere om allmenhetens rett til innsyn i søkerlister har gått på bekostning av rekrutteringshensyn og at hensynet til å rekruttere de beste søkerne bør veie noe tyngre enn det loven i dag legger opp til.

Vennlig hilsen

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

Arne R. Ramslien
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi: Kunnskapsdepartementet